

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 22/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária – Ján Buroci, s. r. o., Za Šestnástkou 17, Spišská Nová Ves, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Buroci, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016 a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária – Ján Buroci, s. r. o., Za Šestnástkou 17, Spišská Nová Ves, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Buroci, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016 a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018.

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva: *«Žalobou zo dňa 10.10.2012 sa žalobca [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) na Okresnom súde Spišská Nová Ves v konaní sp. zn. 9C/331/2012 domáhal nahradenia prejavu vôle sťažovateľa s predajom spoluvlastníckeho podielu 1/12-ina na nehnuteľnostiach zapísaných na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ už na prvom pojednávaní jednoznačne uviedol, že nárok žalobcu považuje za nezákonný, podľa sťažovateľa žalobca nemá nárok na celý spoluvlastnícky podiel v nehnuteľnostiach, ale len jeho časť. Okresný súd žalobu rozsudkom sp. zn. 9C/331/2012 zo dňa 23. januára 2013 zamietol.*

Krajský súd uznesením sp. zn. 3Co/155/2013-56 zo dňa 30. júla 2014 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení okrem iného uviedol, že „navrhovateľ má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne. Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ má nárok len na pomernú časť podielov podľa veľkosti jeho vlastného spoluvlastníckeho podielu. Ak sa domáha aj podielu ďalšieho spoluvlastníka, je jeho nárok neopodstatnený v časti, v ktorej prevyšuje výšku vlastného podielu navrhovateľa.“ Aj napriek tomu, že žalobca žiadal odpredať celý spoluvlastnícky podiel, a takémuto návrhu súd vyhovieť nemohol, krajský súd namiesto toho, aby vec sám rozhodol, teda potvrdil vecne správne rozhodnutie prvého stupňa, alebo vyhovel návrhu len v časti a v zostávajúcej časti žalobu zamietol, čo by bolo spravodlivé

časť podielu mu zostala zachovaná. Na záver poukázal tiež aj na okolnosti daného prípadu, a to že súdny spor vyvolaný žalobcom neslúži k bráneniu práva, ale je len prostriedkom na zneužitie práva, slúži len k iniciovaniu súdneho sporu a že žalobca o daný podiel ani nemá reálny záujem. V odvolaní tiež poukázal na skutočnosť, že súd nesprávnym procesným postupom poškodil sťažovateľa, kedy návrhu na zmenu žaloby nemal vyhovieť, ale mal rozhodnúť len o čiastočnom späťvzátí, nakoľko žalobca požadoval len kvantitatívne menej, čo niekoľkokrát potvrdil aj sám súd prvého stupňa.

Krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľa proti výroku uznesenia o zamietnutí návrhu na čiastočné zastavenie konania a potvrdil uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania.“

4. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vyjadril svoje presvedčenie, že *„výsledkom je stav, kedy sťažovateľ je zaviazaný k náhrade trov konania v konaní v plnom rozsahu, hoc žalobca na začiatku sporu žiadal niekoľkonásobne viac ako mu následne súd v rozhodnutí priznal a súdy nerozhodli o celom žalovanom návrhu v zmysle pôvodnej žaloby.*

Okresný súd a potom aj odvolací súd zaviazal sťažovateľa k náhrade trov konania žalobcu v plnom rozsahu, hoc nerešpektovali záujmy procesných strán v konaní, procesnú aktivitu žalobcu a rovnako ani konečný výsledok v danom spore. Žalobca prvotným návrhom požadoval 1/12-inu na pozemkoch, pričom v konečnom rozhodnutí súd nahradil prejav vôle len k 1/72-ine.“

5. Sťažovateľ zastáva názor, že *„Ak teda konajúci súd posúdi návrh na uloženie povinnosti odpredať nižší spoluvlastnícky podiel ako sa pôvodne žiadal ako zmenu žaloby a voči takémuto rozhodnutiu zákon neprípúšťa opravný prostriedok, pri posudzovaní úspechu v konaní musí súd neprímerane zasiahnuť do práva sťažovateľa ako žalovaného na súdnu ochranu, ak takýto zásadný procesný úkon nevezme v úvahu.“* Napadnuté rozhodnutia preto sťažovateľ považuje za nepreskúmateľné a zjavne neodôvodnené. V dôsledku toho došlo k porušeniu jeho označených základných práv.

6. Sťažovateľ v petite podanej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/331/2012-124 zo dňa 31. októbra 2016 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/38/2017-139 zo dňa 15. augusta 2018 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/331/2012-124 zo dňa 31. októbra 2016 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/38/2017-139 zo dňa 15. augusta 2018 zrušuje a vec im vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu Advokátsku kanceláriu - Ján Buroci, s. r. o., so sídlom Za Šestnástkou 17, Spišská Nová Ves 052 01, [REDAKOVANÉ], do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016

11. Pokiaľ ide o uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016, preskúmaniu ústavnosti tohto rozhodnutia ústavným súdom bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (III. ÚS 5/05).

12. Takýmto súdom bol krajský súd, ktorý napadnuté uznesenie okresného č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016 preskúmal na základe odvolania podaného sťažovateľom. Krajský súd rozhodol uznesením č. k. 11 Co 38/2017-139

z 15. augusta 2018, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa proti výroku uznesenia o zamietnutí návrhu na čiastočné zastavenie konania, potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016 v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu medzi stranami a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

13. V časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016, ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

15. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva

v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

16. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí v zásade do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, III. ÚS 249/2011, I. ÚS 5/2011).

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

19. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

20. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

21. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

22. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

23. Aj ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že súdy majú povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno to chápať tak, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

24. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa

možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

25. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

26. Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým namieta, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018 rozhodol arbitrárne, keď potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu medzi stranami.

27. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018 krajský súd uviedol:

„... 12. Žalovaný svojimi odvolacími námietkami v intenciách odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. učinil predmetom odvolacieho prieskumu správnosť právneho posúdenia otázky vzniku a rozsahu nároku strán na náhradu trov konania. Vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení, aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval, avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav aplikoval, teda v skutkových okolnostiach z právnej normy vodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

13. Odvolací súd sa bez výhrad stotožňuje so spôsobom právneho posúdenia otázky rozloženia zodpovednosti za trovy konania súdom prvej inštancie a za správny považuje

jeho záver, že v okolnostiach prípadu je potrebné žalobcu považovať za procesne plne úspešný subjekt, ktorému nárok na náhradu vynaložených trov konania vyplýva z ust. § 255 ods. 1 C.s.p. V podrobnostiach odvolací súd vo vzťahu k spôsobu právneho posúdenia tejto otázky odkazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré vychádza z právneho názoru vyjadreného odvolacím súdom už v skoršom uznesení sp. zn. 11Co/540/2015 zo dňa 29.7.2016, na ktorom odvolací súd bez zmeny zotráva. Na zvýraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v kontexte odvolacích námietok žalovaného odvolací súd dodáva:

14. Inštitút predkupného práva medzi spoluvlastníkmi je prostriedkom obmedzujúcim právo spoluvlastníka v jeho dispozícii s majetkom - vo voľnej možnosti previesť svoj spoluvlastnícky podiel na tretiu osobu. Jeho účelom je zabrániť vstupu tretej osoby do spoluvlastníckeho vzťahu s existujúcim spoluvlastníkom. Predkupné právo medzi podielovými spoluvlastníkmi vyplýva priamo zo zákona a má vecno-právnu povahu. Pôsobí voči každému spoluvlastníkovi a pre spoluvlastníka veci zakladá povinnosť, aby v prípade, že chce svoj spoluvlastnícky podiel scudziť, prednostne ho ponúkol na kúpu všetkým ostatným spoluvlastníkom bez ohľadu na veľkosť ich spoluvlastníckych podielov. Po tom čo si povinný z predkupného práva splní mu vyplývajúce povinnosti v súvislosti s ponukou ostatným spoluvlastníkom, zákon umožňuje oprávneným spoluvlastníkom dohodnúť sa o výkone predkupného práva a v prípade, ak by k takejto dohode medzi nimi nedošlo, majú spoluvlastníci právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov. Ak porušil niektorý z podielových spoluvlastníkov povinnosť ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel ku kúpe ostatným spoluvlastníkom oprávnený spoluvlastník z predkupného práva má 3 zákonné možnosti svojej ochrany: 1/ môže sa domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na tretiu osobu, 2/ môže sa voči nadobúdateľovi (tretej osobe) domáhať, aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol za rovnakých podmienok, a ak tak nadobúdateľ dobrovoľne neurobí, môže sa domáhať na súde vydania rozhodnutia, ktorým sa pri kúpe nahradí prejav vôle nadobúdateľa, k čomu došlo i v prejednávanej veci, alebo 3/ si môže ponechať predkupné právo, ktoré však začne pôsobiť až voči nadobúdateľovi. Je na vôli oprávneného, teda osoby, ktorej predkupné právo k nehnuteľnosti bolo porušené, ktorú voľbu z niektorých z vyššie uvedených právnych prostriedkov na ochranu svojho vlastníckeho práva uplatní s tým obmedzením, že súbežné

uplatnenie nároku podľa § 40a a § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka je z právnej povahy veci vylúčené. Každú z týchto do úvahy prichádzajúcich alternatív i napriek celkom zrejmej odlišnosti nimi vyvolaných následkov je potrebné vnímať ako prostriedok ochrany predkupného práva. Takto je potrebné nazerať na nároky uplatnené z porušenia predkupného práva i z hľadiska posudzovania hodnoty sporu i rozloženia úspešnosti strán v spore. Podľa názoru odvolacieho súdu za situácie, keď k porušeniu predkupného práva došlo, nie len výber alternatívy ochrany, ale aj kvantitatívne vymedzenie nároku v medziach veľkosti spoluvlastníckeho podielu, ktorý mal byť povinným z predkupného práva ponúknutý, je potrebné vnímať ako jeden a ten istý prostriedok právnej ochrany s tou istou hodnotou. Ani prípadné kvalitatívne (zmena alternatívy) alebo kvantitatívne (zmena veľkosti podielu) korekcie v priebehu konania nemajú podľa úvahy odvolacieho súdu vplyv na záver o úspechu žalobcu v spore, pokiaľ mu súd ochranu pred porušením predkupného práva poskytne. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne upriamuje pozornosť na to, že účelom predkupného práva medzi spoluvlastníkmi je zamedzenie nadobudnutia spoluvlastníctva treťou osobou. Tomu zodpovedá tiež povaha a dopad prostriedkov ochrany pred porušením predkupného práva. Treba si v tejto súvislosti uvedomiť, že v konaní o ochranu pred porušením predkupného práva nejde o spor majetkovej povahy v pravom slova zmysle, ale o usporiadanie, pri ktorom v každej variante riešenia žiadna z dotknutých strán hodnotovo nič nestratí. I táto skutočnosť determinuje bezvýznamnosť kvantitatívneho vymedzenia uplatneného nároku k výsledku konania, samozrejme za predpokladu, že žaloba nepresahuje spoluvlastnícky podiel, vo vzťahu ku ktorému došlo k porušeniu predkupného práva a prirodzene tiež za splnenia predpokladu, že k porušeniu predkupného práva došlo a žalobcovi nárok z porušenia ako taký prináleží. Z pohľadu i týchto skutočností súd prvej inštancie celkom správne posúdil podanie žalobcu zo dňa 13.1.2015, ktorým vymedzil predmet ochrany nižším ako v žalobe uvedeným spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnostiach, ako zmenu žaloby. Nevyhnutne nesprávnym je preto názor žalovaného, že súd prvej inštancie doposiaľ nerozhodol o celom predmete konania a celkom nedôvodnou v tejto súvislosti je i jeho námietka, ktorou vytyka nedoručenie zmienenej zmeny žaloby, keďže podľa obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 13.1.2015 bola táto zmena zástupcovi žalovaného doručená krátkou cestou na tomto pojednávaní, a to ešte pred rozhodnutím

o nej súdom prvej inštancie. Na margo odvolacej argumentácie odvolateľa, zdôrazňujúcej malú hodnotu nehnuteľností, pohnútky, vedúce žalobcu k uplatneniu nároku na súde a akcentujúcej tiež skutočnosť, že vzhľadom na spôsob vymedzenia spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach v žalobe iný ako v priebehu konania prezentovaný postoj k uplatnenému nároku žalobcu nemohol zaujať, odvolací súd poznamenáva, že pokiaľ si žalovaný tieto skutočnosti, predovšetkým však hodnotu nehnuteľností skutočne uvedomoval, tak ako ich uviedol v odvolaní už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, možno z hľadiska rozhodnutia o trovách konania len odsúdiť, pokiaľ za tohto stavu svojim správaním sa po začatí konania i procesným stanoviskom v celom priebehu konania pri inak zrejmom porušení predkupného práva, v konečnom dôsledku ponechal riešenie sporu strán na meritórne rozhodnutie súdu.

15. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti napadnutému výroku o trovách konania medzi stranami nie je opodstatnené z hľadiska ani jedného z ním uplatnených odvolacích dôvodov. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie vo výroku o trovách konania medzi stranami ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 C.s.p...“

28. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namietal nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia v kontexte týchto námietok. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, predmetné rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

29. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať

s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

30. Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom uznesení č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, s ktorými sa nestotožnil, a preto potvrdil uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu medzi stranami. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

31. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018 a právami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojich práv uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite sťažnosti (zrušenie uznesenia okresného súdu č. k. 9 C 331/2012-124 z 31. októbra 2016 a uznesenia krajského súdu č. k. 11 Co 38/2017-139 z 15. augusta 2018, vrátenie veci na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania).

33. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019